לא היו מפסיקין. בין שמע ישראל

לשם דמשמע דאומר לשם

בישמע ישראל ויענס א ישראל

מחלוחת

נדפס כל זה למשנה ועתוי"ט], ב) [סנהדרין

מו.ן, ג) ועי תוס' ע"ו ג.

ב"ה הנותו ל) ותוחתתה פ"ג הט"ון, ה) ס"א בן פוי,

ו) מנחות על. [תוספתל

מ"נ הנו"נו לו מיחות נוח

פ"ג הטי"ן, ו) מנחות עם., ה) [ישעיה לח], ע) [דף י:], י) [בפסוק: למה],

כ) ודף יב:ז. ל) ושמות יבז.

מ) [לעיל יא.], כ) בס"א לימא: שאינו נוהג אומו

כל השנה, **ס**) [ועי תוס׳ מנחות עא. ד"ה וכורכין],

תורה אור השלם

ו. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יִיְ אֱלֹהֵינוּ יִיְ אֶחָד:

2. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶה

גַּיִּלְבֶּעֶּהְי 3. וַיִּקְרָא יַצְקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הַאָּסְפוּ וְאַגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא

אַתַכַם בַּאַחַרִית הַיַּמִים:

הגהות הב״ח

(A) גמרא להביח לה נחשחי: (ב) רש"י ד"ה ולח

היו מפסיקין בין אחד לואהבת ר"ל איז

לואהבת ר"ל אין מאריכין דלריך להאריך

כל"ל ותיבת אע"פ נמחה:

מוסף תוספות

א. וא״כ ליכא קבלת מלכות כלל. תוס׳ ר״פ.

→

רבינו חננאל

פירוש צאוי, יבש. וכורכין

את שמע. קיימא לן כרבי

אֲשֶׁר אָנֹכִי עַל לְבָבֵרְ:

אַנֹכִי מִצֵּוּךְ הַיּוֹם

דברים ו ו

בג א מיי׳ פ״א מהל׳ ק"ש הלכה ד סמג עשין יח טוש"ע א"ח סי סא סעיף יג ורב אלפס ברכות פ"ב דף ית.]:

לעזי רש"י

לו"ר. דפנה. ביי"ש. גרגירים (ובפרט פירות הדפנה). שנבו"ג ושיאו"ר]. סמבוק ומתובל.

מוסף רש"י

גירר עצמות אביו. לפי שהיה רשע נזהו ולח נהג בו כבוד בקבורתו להוליאו כהוגן במטות והב וכסף (ברכות י:). רפואות. כדי י. גנז מפר שינקשו רחמים (שם). סתם מי גיחון. מי שלוח בדברי הינ ולמה כדי שלא מלכי אשור וימלאו מים לשתום, ולא זהו גיחון הנהר הגדול, דההוא לאו בארץ ישראל היה, אלא מכל מנוך הוא סמוך לירושלים, של שלמנו (מיד א) והורדמם אומו אל גיחון, ומתרגמינן ותחתון יתיה לשלוא (ברבות יי בין מיכה למיכה (מנחות כין מיכה למיכה (מנחות פין מיפט למיפט (ממוחת עא.). מרכיבין דקלים כל היום. של ארגעה עשר בניסן, דסברי לאו מלאכה חשובה היא (שם). וקוצרין לפני העומר. ואע"ג דאמר כ' מאיר (שם סו:) מולאין שוקי ירושלים מלאין קמח וקלי שלא ברלון חכמים, דגזר דלמא אתי למיכל מיניה, התם הוא דעסיק ביה טובא בקלירה וטחינה וקלי והרקדה, ועוד שלא במקום פסידא הוה, אבל אנשי יריחו מאיר דברלון חכמים הוא, . תדע מדלא שרי גדישה (שם עא.). מתירין גמזיות של הקדש. נהנאה, היו מתירים ענפים של חרוב ושקמה, שהיו אומרים אבומינו לא הקדישו אלא מעילה בגידוליו. ולהכי נחט חרוב ושקמה, דסתמייהו לקורות קיימי (שם עא:). להאכיל נשר. פירות שתחת האילן שנשרו, ורבנן גזרו שמא יעלה ויתלוש (שם). נותנין פאה לירק. ואין פאה נוהגת נה, דכלל אמרו נפאה כל שהוא אוכל ונשמר ומכניסו להיום, ואמרינו (שבת סת.) וכי יהבי פאה מפחעי לה

להך פאה ממעשר שלא כדין (מנחות עא:).

ואוכלין מסחם הנשרין. תחת הדקל המשיר פירותיו היו אוכלין מן הנושרות. וטעמא דכולהו מפרש בגמרא: ונוסנין פיאה לירק. והוא פטור מן הפיאה כדמפרש בגמרא (ע"בן: ומיחו בידן. משום דקא מפקעי ליה ממעשר שהיו עניים אוכלין אותה פיאה בטיבלה דסבורין שהיא פיאה גמורה ולקט שכחה ופיאה פטורין מן המעשר משום דהפקר נינהו: גב" גירר עלמום אביו. משום כפרה ולא קברו בכבוד בדרגש ומטה נאה ומפני קידוש השם שיתגנה על רשעו ויוסרו הרשעים: כיתה נחש הנחשם. לפי שהיו טועים אחריו: וגנו ספר רפואות. כדכתיבים והטוב

> ואוכלין מתחת הנשרים בשבת ונותנין פאה לירק ומיחו בידם חכמים: גמ' ית"ר ששה דברים עשה חזקיה המלך על שלשה הודו לו ועל שלשה לא הודו לו יגירר עצמות

אומרים אותו בקול רם: **קץ הימין.** שיחזיר ימינו לפניו שהשיב אחור ימינו מפני אויב: **שמע ישראל.** לאביהם היו אומרים: ני**מריה**. להאי ברוך שם כבוד מלכותו בקרית שמע: ליקי קדירה. ארשדור״א: יש לה לער. נער גופה מחמת התאווה: מפני תרעומת המינין. שלח

יהו אומרים עלינו שאנו מוסיפין דבר שאינו הגון בחשאי. ומאן דגרסי שהיו אומרים ברוך שם כבוד מלכוחו לעולם ועד מפרש שהיו אומרים

אותו בקול רם כשאר הקרייה וביניהן לא היו מינין: נשר. פירות הנושרין: ה"ג מתירין גמויות של הקדש של חרוב ושל שקמה. כשהוקדשו

הסדנין תחילה וניתוספו הגידולין: **קולרין לפני העומר ברלון חכמים**. כלומר לא הקפידו חכמים דאיסורא דאורייתא ליכא דמקום שאי אתה

מביא הוא ואיסורא דרבנן נמי ליתא דילמא אתי למיכל מיניה לא גזרו דהא חדש מיבדל בדילי מיניה⁶ כולי שתא שאינו נוהג אותו כל

השנה 0: וגודשין שלה ברצון הכמים. כיון דלאו פסידא הוא גזרו רבנן שימתינו משום שמתוך שהוא מתעסק בו אתי למיכל מיניה:

אביו על ממה של חבלים והודו לו כיתת נחש הנחשת והודו לו גנז ספר רפואות והודו לו ועל שלשה לא הודו לו קיצץ דלתות של היכל ושיגרן למלך אשור ולא הודו לו סתם מי גיחון העליון ולא הודו לו עיבר ניסן בניסן ולא הודו לו: מרכיבין דקלים כל היום וכו': היכי עבדי אמר רב יהודה מייתי אסא דרא ושיכרא דדפנא וקימחא דשערי דרמי במנא דלא חלפי עליה ארבעין יומין ומרתחי להו ושדו להו לדיקלא בליביה וכל דקאי בארבע אמות דידיה אי לא עבדי ליה הכי צאוי לאלתר רב אחא בריה דרבא אמר מנחי כופרא דיכרא לנוקבתא: וכורכין את שמע: היכי עבדי אמר רב יהודה אומרים ישמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין רבא אמר מפסיקין היו אלא שהיו אומרים יהיום על לבבך דמשמע היום על לבבך יוְלא מחר על לבבך: יח"ר כיצד היו כורכין את שמע אומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מפסיקין היו אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד "ואגן מאי מעמא אמרינן ליה כדדריש ר' שמעון בן סלקיש דאמר רשב"ל ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה אמר שמא חם ושלום יש בממתי פסול כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמרי רבנן היכי נעביד נאמרוהו לא אמרו משה רבינו לא נאמרוהו אמרו יעקב התקינו שיהו אומרים אותו בחשאי אמר רבי יצחק אמרי דבי רבי אמי משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה אם תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער התחילו עָבדיה להביא © בחשאי אמר רבי אבהו התקינו שיהו אומרים אותו בקול רם מפני תרעומת המינין ובנהרדעא דליכא מינין עד השתא אמרי לה בחשאי: יותנו רבנן ששה דברים עשו אנשי יריחו שלשה ברצון חכמים ושלשה שלא ברצון חכמים ואלו ברצון חכמים מרכיבין דקלים כל היום וכורכין את שמע וקוצרין לפני העומר ואלו שלא ברצון חכמים גודשין לפני העומר ופורצין פרצות בגנותיהן ובפרדסותיהן להאכיל נשר לעניים בשני בצורת בשבתות וימים מובים ומתירין גמזיות של הקדש של חרוב ושל שקמה דברי רבי מאיר אמר לו רבי יהודה אם ברצון חכמים היו עושין יהו כל אדם עושין כן אלא אלו ואלו שלא ברצון חכמים היו עושין על שלשה מיחו בידם ועל שלשה לא מיחו בידם ואלו שלא מיחו בידם מרכיבין דקלים כל היום וכורכין את שמע וקוצרין וגודשין לפני העומר ואלו שמיחו בידם מתירין גמויות של הקדש של חרוב ושל שקמה ופורצין פרצות בגנותיהן ופרדסיהן להאכיל נשר לעניים בשבתות וימים מובים בשני בצורת נותנין פיאה לירק ומיחו בידם חכמים וסבר רבי יהודה קצירה שלא ברצון חכמים היא "והתנן אנשי יריחו קוצרין לפני העומר ברצון חכמים וגודשין לפני העומר שלא ברצון חכמים ולא מיחו בידם חכמים (והישר) בעיניך עשיתי ואמרינן בברכותש שגנו ספר רפואות לפי שלא היה לבם נכנע על חוליים אלא מתרפאין מיד: סחם מי גיחון. כדכתיב (ד״ה ב לב) (למען לא)י יבאו מלכי אשור וימלאו מים לשתות: ולא הודו לו. שהיה לו לבטוח בהקב"ה שחמר (מלכים ב יט) וגנותי על העיר הואת להושיעה: עיבר ניסן בניסן. לאחר שנכנס ניסן נמלך ועשאו אדר השני כדכתיב (ד״ה ב ל) ויועץ המלך חזקיה לעשות פסח בחדש השני וגו' כי מרבית העם רבים אשר לא הוטהרו עדיין מטומאות שהחזיקו בהן בימי אביו אחז הרשע: ולא הודו לו. כדאמר בסנהדרין י ובברכות [י:] החדש הזה וגוים זה ניסן ואין אחר ניסן: חסח דרח. הדם לח: ושיכרה דדפנה. שכר של עץ שקורין לו"ר וגדילין בו פרי שקורין ביי"ש: דלא מלו עליה ארבעין יומי. משנטחנה: ושדו ליה לדקלא בליביה. דקל יש לו לב מתוכו ויש לו מוח לחורכו כמו שיש לעץ שקורין שנבו"ג ולאגוז והמשקה הזה מועיל לדקל להתקיים: וכל. אילן דקאי בארבע אמות דידיה דלא עבדי ליה הכי: לאוי. מתייבש: רב אחא בריה דרבא אמר. לאו היינו מרכיבין דמתניתין אלא מנחי כופרא דיכרא לנוקבתא מניחין ותוחבין גמזיות רכה בת שנתה שניתוספה באילן בשנה שעברה וקרי ליה כופרא דיכרא על שם שמכניסין חותו בענף החילן שקולך ענף גדול וסודקו ומשים את זה בתוכו. לשון אחר כופרא דיכרא ענף רך של דקל זכר ומרכיבו בסדק של דקל נקיבה מפני שדקל נקיבה אינה עושה פירות והזכרים עושין פירות: ולא היו מפסיקין. בין אחד לואהבת (כ) אע"פ דלריך להאריך באחד ולהפסיק בין קבלת מלכות שמים לדברים אחרים שכל אחד מקבל עליו ואומר אחד הוא אלהינו בפסוק ראשון ופסוק שני לשון לוואה הוא: רבי יהודה אומר מפסיקין היו אלא שלא היו אומרים ברוך שם לבוד מלכותו. וכורכין כלומר שהיו מדבקין כל הקרייה כמות שהיא ולא היו מוסיפין. ואית דגרסי שהיו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו פי׳ שהיו

יהודה דאמר לא שהיו כורכין שמע ישראל עם ואהבת את ה', אלא לעולם מפסיקין היו, אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, בין שמע לואהבת את ה׳ בן שטל לואוד. או אלקיך. ואנן מאי טעמא אמרי' ליה, כי הא דדרש ר׳ שמעון בן פזי, ויקרא יעקב אל בניו, מלמד שבקש לגלות הקץ לבניו, נסתלקה שכינה ממנו. אמר . דלמא חס ושלום פסול יש שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. כיוז ששמע להם כד

> א) מדברי רבינו ז"ל אלו נראה שהיה גורס בגמ' אמר רבי אבהו באושא התקינו וכו׳ ולפיכך נתן טעם משום דבאושא הוו שכיחי מינין.

. כבוד מלכותו לעולם ועד. בבוז מוכחות עבולם ובו. התקינו חכמים במקום שאין בו מינין לאמרו

בחשאי, ובמקום שיש בו